

# Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

## TREŚĆ:

|   |       |
|---|-------|
| I. Polityka zagraniczna ZSRR i stosunek do zagadnień międzyna-<br>rodowych. . . . . | Str.1 |
| II. Życie partyjne. . . . .   | 3     |
| III. Życie narodowościowe. . . . .  | 3     |
| IV. Życie gospodarcze. . . . .  | 4     |
| V. Stosunek emigracji do ZSRR. . . . .  | 4     |
| VI. Notatki i informacje. . . . .   | 5     |



nr: 20

Warszawa dn: 18 listopada 1947 r.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEN MIĘDZYNARODOWYCH.

POLSKA - LITWA - ZSRR

"IZWIESTIJA SIK ZSRR" z dn: 15/11 pisze, że zjazd emigrantów litewskich w Rydze i ujawnienie zakulisowej działalności rządzących kół polskich, potwierdziły te wszystkie zarzuty, które swego czasu przytaczała prasa sowiecka. "Staje przed naszymi oczyma obraz przygotowań interwencji polskiej na Litwie. Nie możemy powstrzymać się od wskazania jeszcze raz na to, że usiłowanie zalegalizowania tych planów stwarza w Europie wschodniej sytuację, brzemienneą w najpoważniejsze następstwa. Nikt nie zgodzi się z tem, że problem Litwy, jej samodzielnego istnienia państwowego, jej bezpieczeństwa, jest tylko sprawą Polski. Nowe awantury ze strony Polski na wzór awantury religowskiego byłyby groźbą dla dzieła pokoju. Dlatego uważamy za konieczne jeszcze raz zwrócić uwagę całego świata na ten wybuch, który przygotowuje się przez pewne koła polskie, a którego następstwa trudne są do przewidzenia".

IBIDEM donosi z Rygi na podstawie informacji TASS o odbytym tam zebraniu emigrantów litewskich, na którym byli obecni przedstawiciele berlińskiej emigracji litewskiej. Zebranie odgrywało się od polonofilskiej polityki grupy Pleczkajtisa. Przyjętej rezolucji scharakteryzowano plany Pleczkajtisa, jako "niebezpieczną awanturę".

TRAKTAT FRANCUSKO-JUGOSŁOWIAŃSKI

IBIDEM pisze, że traktat francusko-jugosłowiański dopełnia i rozszerza traktaty francusko-polski i francusko-czechosłowacki. System tych traktatów jest zaprzeczeniem systemu locarneskiego i statutu Ligi Narodów. Brak jasności w strukturze ogólnej Ligi Narodów ułatwia zawieranie podobnych sojuszków o charakterze wojennym. Traktat ten jest nowym dowodem powstawania tych samych ugrupowań wojennych, które odpowiadają przedwojennym koalicjom. Francja zawarła ten traktat w celu wyzyskania małego państwa dla urzeczywistnienia swych planów i celów imperjalistycznych w basenie morza śródziemnego i na Bałkanach.

Traktat ten jest zwrócony przeciwko porozumieniu włosko-albańskiemu. Z punktu widzenia stosunków międzynarodowych państw kapitalistycznych, traktat francusko-jugosłowiański jest bezpośrednim ciosem dla zasad Ligi Narodów.

Zastanawiając się nad polityką śródziemno-morską mocarstw, autor dochodzi do wniosku, że istnieją jawne zamiary, aby zamienić problem śródziemno-morski w problem antyniemiecki i antysowiecki. Dziennik zaznacza, że rząd ZSRR nie uzna żadnej decyzji w sprawie Tangeru, która powzięta zostanie bez udziału Związku Sowieców.

PAŃSTWA BAŁTYCZNE - ZSRR

IBIDEM donosi, że litewski minister spraw wewnętrznych Gunerson oświadczył prasie, że wzmożona aktywność emigracyjnych kół monarchistycznych w Estonji w ostatnich czasach porusza go w kontakcie z inspiracją jednego z państw sąsiednich, które przygotowuje się wykrzystać i poddać Estonję swym wpływom. Temu wywiadowi nie przedstawia żadnych wątpliwości co do tego, że minister miał tu na myśli ZSRR. Dziennik wyjaśnia, że oskarżenie pociąga za sobą jest na doniesieniu prowokatora Lukowskiego, który zawiadomił policję estońską, że jakoby



jeden ze współpracowników poselstwa sowieckiego namawiał go do zorganizowania zamachu na posła sowieckiego.

Dziennik wyraża niezadowolenie, że minister spraw wewnętrznych uważał za możliwe bez śledztwa podtrzymywać i lansować do prasy fantastyczną wersję prowokatora. Rząd sowiecki złożył rządowi estońskiemu stanowczy protest z powodu powyższego wywiadu ministra spraw wewnętrznych i postępowania rządu estońskiego w związku z tą sprawą.

IBIDEM na podstawie informacji TASS donosi z Rygi o ratyfikowaniu przez sejm łotewski porozumienia sowiecko-łotewskiego o pomocy prawnej w sprawach cywilnych, podpisanego 2 czerwca 1927 r. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbędzie się w Rydze.

#### ANGLIA - ZSRR

IBIDEM w przeglądzie tygodniowym pisze, że oświadczenie Baldwin'a: "nie my szukaliśmy wasni między Rosją a Anglią", jest odwracaniem do góry nogami faktów politycznych. Przeciwnie, rząd Baldwin'a nie chciał uregulowania stosunków ZSRR - szukał z nim kłótni.

Następnie, odpowiadając na oświadczenie Baldwin'a - iż "gdy tylko rząd sowiecki będzie gotów przestrzegać zwyczajów przyzwoitości, przyjętych w stosunkach międzynarodowych i powstrzyma się od ingerencji do naszych spraw, znajdzie on gotowość z naszej strony do spotkania się z nim z tą cierpliwością, jaka cechuje całą naszą politykę", dziennik stwierdza, że rząd angielski nie zdołał dowieść ani jednego faktu mieszania się ZSRR do wewnętrznych spraw Anglii. Co zaś do przestrzegania form przyzwoitości, to rząd sowiecki nie organizował dotychczas napadów na gmachy i współpracowników angielskich misji nie tylko u siebie, ale i w innych państwach. Natomiast rząd angielski zajmuje się podobnego rodzaju działalnością, jak tego dowodzą ostatnie napadki na konsulaty sowieckie w Szanghaju, Charbinie i t.d. Oświadczenie Baldwin'a jest nie tylko nieszczerą, ale jest wprost natrząsaniem się z rzeczywistości.

#### ROKOWANIA POLSKO-NIEMIECKIE A Z.S.R.R.

---

IZWIESTJA z 16.XI. piszą, że daje się zauważyć ożywienie w rokowaniach polsko-niemieckich. Sytuacja polityczna w Polsce poza warcie pożyczki amerykańskiej wymaga wznowienia wymiany handlowej pomiędzy Polską a Niemcami. Reformy finansowe nie mogą dać na dłuższy okres praktycznych rezultatów o ile jednocześnie nie ulegnie powiększeniu polski eksport zagraniczny. Rozwój handlu zagranicznego Polski jest nie do pomysłenia w razie wojny celnej z Niemcami. Stąd wynika gotowość rządu polskiego do wznowienia rokowań z Niemcami. Jednakże nie można pominąć milczeniem, pisze autor, istniejących przeciwieństw pomiędzy potrzebami gospodarstwa narodowego Polski, dążeniem do ich zaspokojenia przez likwidację wojny celnej z Niemcami a polską polityką na jej wschodnich i północno-wschodnich granicach. "Lamy tu na uwadze groźne położenie wytworzone na granicy Polsko-litewskiej i zygzaki polskiej polityki w stosunku do związku sowieckiego". Pożyczka amerykańska, likwidacja wojny celnej z Niemcami a nawet ewentualne uzyskanie, za pośrednictwem niemieckich kół przemysłowych krótkoterminowych kredytów dla przemysłu polskiego, nie przyniesie żadnych rezultatów, o ile Polska nie ułatwi zachowania pokoju w Europie Wschodniej i nie znajdzie dróg dla nawiązania kontaktu z absolutnie niezbędnym dla przemysłu polskiego rynkiem Związku Sowieckiego.



### 3. CYCIE PARTYJNE.

STOSUNKI W SOWIECKIEJ PARTII KOMUNISTYCZNEJ  
"IZWIESZAJA DZIEŃ ZSRR" z dn. 13/11 donosi, że liczba robotników bezpartyjnych, "proletaryjnych" do szeregów sowieckiej partii komunistycznej na podstawie decyzji C.K. partii o dokonaniu poboru pracowni- kowego osiągnęła 3,043 osób w Moskwie, 2,351 - w Leningradzie, 1 tysiąc - w Rostowie.

IBIDEM donosi, że na posiedzeniu dzielnicowej konferencji partyj- nej w dzielnicy "Chamowniki" w Moskwie przemówił prezes C.K.K. partii Jarosławski, który zawiadomił konferencję o decyzji wykluczenia człon- ków opozycji z C.K. i C.K.K. partii. Z przemówienia tego wynika, że decyzja o wykluczeniu opozycjonistów powzięta została przed dniem 10-go listopada. W tym samym przemówieniu Jarosławski oświadczył, że ogólna liczba opozycjonistów, wykluczonych z partii na całym obszarze ZSRR, osiągnęła liczbę 400 osób.

IBIDEM donosi, że były ambasador ZSRR w Paryżu p. Rakowski udał się z Charkowa do Dniepropietrowska, gdzie usiłował przemówić na konferencji partyjnej dzielnicy robotniczej Kajdaki. Byli mienšie- wicy oraz wykluczeni z partii opozycjoniści wysłali do p. Rakowskiego delegację, która zwróciła się doń w imieniu ludności robotniczej. W odpowiedzi na to nie dopuszczono p. Rakowskiego do głosu na posiede- niu konferencji. Z Dniepropietrowska udał się p. Rakowski do Zaporozża, gdzie przyjazd jego miał wywołać poruszenie wśród mienšzewików, ese- rowców, ukapistów i zwolenników niepodległości Ukrainy. Z okazji przyjazdu p. Rakowskiego do Zaporozża rozpowszechniono w tym mieście ulotki opozycyjne, które zawierały między innymi hasła: "niech żyją wodzowie leninowscy: Rakowski, Zinowjew i Trocki", "precz z leniniz- mem, niech żyje trockizm", "żądamy wolności słowa i prasy".

### 4. SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

POLITYKA UKRAINIZACYJNA RZĄDU ZSRR  
"PROLETARSKA PRAWDA" Nr. 254 ogłasza okólnik C.K. komunistycznej partii bolszewików Ukrainy do wszystkich członków partii. Okólnik pod- pisany jest przez sekretarza C.K. p. Kaganowicza i omawia kierunek polityki rządu sowieckiego na Ukrainie sowieckiej. Ogłaszając uchwałę komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej w sprawie "dy- skusji" nad zagadnieniem narodowościowym w partii komunistycznej Ukrainy zachodniej, C.K. partii komunistycznej bolszewików Ukrainy stwierdza z zadowoleniem, że władze międzynarodówki aprobowały dotych- czasowy kierunek polityki ukraińskiej rządu ZSRR. Partja nie może jednak zatrzymać się na osiągniętych wynikach. Ukraińizacja urzędów partyjnych i państwowych, organizacji robotniczych i t.p. powinna trwać nadal, wymagając wielkiego nakładu pracy od wszystkich człon- ków partii. Partja stoi niewzruszenie na gruncie uznania koniecz- ności ukraińizacji i poszczególne występy członków partii w rodzaju artykułów ogłoszonych w prasie sowieckiej przez p. Zinowjewa i podykto- wanych obawą przed utratą przez kulturę rosyjską jej panującego na Ukrainie sowieckiej, nie należy uznawać za interpretację poglądów partii. Jedynym przeciwnikiem polityki ukraińizacyjnej rządu ZSRR w C.K. sowieckiej partii komunistycznej był i wykluczony obecnie p. Zinowjew. Będąc pewnym, że członkowie partii dostosują się do wskaza- nów władz partyjnych w kwestji polityki ukraińizacyjnej, C.K. partii komunistycznej bolszewików Ukrainy proponuje wszystkim organizacjom partyjnym wyteżenie pracy nad ukraińizacją partii i opanowaniem mowy



ukraińskiej przez wszystkich jej członków i wzywa członków partji do bezwzględnej walki ze wszelkim szowinizmem narodowościowym - rosyjskim, ukraińskim, żydowskim czy innym. Podczas wyborów nowych członków do organów władzy partyjnej należy wybierać przede wszystkim ukraińców oraz osoby władające językiem ukraińskim.

IBIDEM ogłasza obszerną uchwałę komitetu wykonawczego między-narodówki komunistycznej w sprawie "dyskusji" w partji komunistycznej Ukrainy zachodniej. Uchwała ta potępia zwolenników "ukraińskiego prądu nacjonalistycznego" zarówno w łonie tej partji, jak i w partji komunistycznej bolszewików Ukrainy sowieckiej i aprobuje całkowicie dotychczasowy kierunek polityki ukrainizacyjnej rządu USRR.

## 5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

### WALKA Z BEZROBOCIEM W RSFSR

IZWIESTJA CIK ZSSR z dn. 13/11 donosi, że rada komisarzy ludowych RSFSR wysłuchiwała sprawozdania ze stanu bezrobocia w wymienionej republice sowieckiej. Liczba bezrobotnych, która wynosiła w RSFSR w pierwszym półroczu 1925/26 roku gospodarczego 700 tysięcy osób, osiągnęła w pierwszym półroczu 1926/27 roku liczby 950 tysięcy osób. Najbardziej dotkniętą bezrobociem warstwą ludności są pracownicy umysłowi. Robotnicy przemysłu stanowią 15,9% ogólnej liczby bezrobotnych. Na cele walki z bezrobociem wydano w 1925/26 roku gospodarczym 7,400 tysięcy rubli, w roku 1926/27 - 9,365 tysięcy rubli, w roku 1927/28 - wydanych będzie 14 milionów rubli.

### REWIZJA UMÓW ZBIOROWYCH

IBIDEM omawia w artykule wstępnym zagadnienie rewizji umów zbiorowych w przemyśle sowieckim. Rewizja ta powinna być zakończona w dniu 15-go grudnia r.b., nowe umowy zbiorowe mają uzyskać ważność od dnia 1-go stycznia 1928 roku. Rewizja umów powinna być dokonana pod kątem widzenia dokonywanej obecnie w ZSRR rekonstrukcji przemysłu, inwestycji kapitałnych w przemyśle oraz racjonalizacji produkcji. Należy przede wszystkim zrewidować normy produkcji, nie dopuszczając obniżenia tych norm. Jednocześnie w żadnym wypadku nie należy dopuścić do obniżenia zarobków robotniczych. Rząd sowiecki zamierza powiększyć przeciętnie zarobki te w roku 1928 o 6%, jednocześnie obniżając poziom cen na rynku wewnętrznym o 5%, dzięki czemu rzeczywista podwyżka płac wyniesie 11%. Rewizję umów zbiorowych w przemyśle powinna również cechować ścisła współpraca pomiędzy kierownictwem tego przemysłu oraz sowieckimi związkami zawodowymi. W warunkach ustroju sowieckiego żadnego przeciwieństwa pomiędzy interesami przemysłu a robotniczych organizacyj zawodowych nie powinno istnieć.

## 8. STOSUNEK Z IGRAJCĄ DO ZSRR.

### PRASA EMIGRACYJNA O WYKLUCZENIU P.P. TROCKIEGO I ZINOWJEW

"SIEGODNIA" z dn. 13/11 /ryga, pismo demokratyczne/ oświadcza, że wydalenie p.p. Trockiego i Zinowjewa z partji jest przede wszystkim urzędowym stwierdzeniem dokonanego rozłam w sowieckiej partji komunistycznej. Trocki odegrał w swoim czasie wielką rolę w życiu Rosji sowieckiej. Ponosi on na równi z innymi przywódcami obecnej opozycji i większości partyjnej winę za wszystkie zbrodnie rządu sowieckiego, w tej liczbie za organizację teroru czerwonego. Nie należy przypuszczać, aby Trocki obecnie zadowolnił się rolą bezpartyjnego obywatela sowieckiego. Rząd sowiecki ma jednak narazie możliwość zastosowania represji wobec przywódców opozycji i z tej możliwości prawdopodobnie skorzysta.



Rozłam w partji komunistycznej nie wywoła być może narażenie żadnych wypadków w życiu politycznym ZSRR, przygotowuje jednak rozłam ten grunt dla poważnych przemian w życiu rosyjskiem. Zmiany te nastąpić mogą niespodziewanie w związku z jakimkolwiek kryzysem wewnętrznym lub zewnętrznym.

"RUL" z dn. 16/11 /Berlin, pismo demokratyczne/ twierdzi, że po wykluczeniu p.p. Trockiego i Zinowjewa z partji walka w sowieckiej partji komunistycznej wstępuje w fazę decydującą.

#### 10. NOTATKI I INFORMACJE.

##### WOJNA DOMOWA W CHINACH

"IZWLESTJA CIK ZSSR" z dn. 15/11 na podstawie informacji TASS donosi z Szanghaju, że dnia 12 b.m. m. Hankou poddało się wojskom namkińskim. W mieście panuje panika.

##### SPRAWCA NAPADU NA P. CZERKASOWA

IBIDEM z dn. 13/11 donosi, że w Dairenie ujęto sprawcę napadu na sekretarza konsulatu sowieckiego p. Czerkasowa. Teorystą tym okazał się syn duchownego prawosławnego Anatoli Jerochin. Zeznał on, że czynu swego dokonał z pobudek ideowych, chciał zamordować konsula sowieckiego w Dairenie p. Kolesnikowa, nie mogąc jednak urzeczywistnić tego zamiaru dokonał zamachu na życie p. Czerkasowa.

##### ROZŁOJ LINJI TELEFONICZNYCH

"SOWIETSKIJ JUC" Nr. 258 podaje wiadomość o zakończeniu budowy linji telefonicznej Rostów nad Donem-Baku. Linja ta włączona będzie do wielkiej linji telefonicznej Leningrad-Moskwa-Rostów nad Donem-Tyflis-Baku. Rozmowy próbne, dokonane pomiędzy Tyflisem a Leningradem na przestrzeni 3,286 klm. dały wyniki zadawalniające. Pismo podkreśla, że linja ta będzie najdłuższą linją telefoniczną w Europie.

##### P. TROCKI I ARMIA CZERWONA

"KRAŚNAJA ARMIA" Nr. 218 zamieszcza oświadczenie dowódcy korpusu armji w Charkowie p. Kryworuczko, który oświadcza, że podczas jego pobytu w Moskwie spotkał się on z kilkoma opozycjonistami, zwolennikami p. Trockiego, którzy usiłowali go namówić do rozpowszechniania literatury opozycyjnej wśród jego podwładnych. P. Kryworuczko odmówił stanowczo i twierdzi, że w armji sowieckiej nie znajdzie opozycja zwolenników.

##### SPRAWDZANIE WYNIKÓW UKRAINIZACJI

"PROLETARSKI PRAMDA" Nr. 257 ogłasza uchwałę okręgowego komitetu wykonawczego sołietów w Kijowie w sprawie sprawdzenia wyników ukrainizacji sowieckich instytucji spółdzielczych w Kijowie. Sprawdzenie rozpocznie się dn. 25-go listopada r.b. i przeprowadzone będzie w ciągu 5 dni. Wszyscy urzędnicy powinni wykazać znajomość języka ukraińskiego.

